

Updating Venuskunst: kritiek op de term Venuskunst

Vanuit feministische hoek komt er bij monde van Doris Wolf uit Duitsland en Max Dashu uit de VS kritiek op de term Venuskunst.

Doris Wolf vindt in haar boek van 2018 dat in plaats van het woord *Venus* of *vrouwelijke Venusfigurine* het woord 'godin' gebruikt dient te worden.¹ Hier ben ik het niet mee eens. Vanuit de zeer gerespecteerde clanmoeder ontwikkelt zich pas later de godin. Deze ontwikkeling wordt - voor de Nieuwe Steentijd op basis van honderden archeologische studies uit het Nabije Oosten inclusief Egypte - door Othmar Keel en Silvia Schroer in een overkoepelende studie vastgesteld.² Vandaar dat de karakteristieke kenmerken van het vrouwelijke symboolsysteem uit de Oude en Nieuwe Steentijd later bij godinnen terugkomen. Dit gebeurt wanneer men de clanmoeder op een voetstuk gaat zetten en gaat vergoddlijken. In India is er een duidelijke ontwikkeling van clanmoeder naar dorpsgodin.³

Max Dashu meent dat 'Venuskunst' een patriarchale term is en verkeerde erotische associaties oproept. Zij prefereert 'Oermoederkunst' of kunst van de moedertjes', zoals de kleine beeldjes over de hele wereld genoemd worden. Op zich ben ik het met haar eens dat de vele kleine beeldjes 'moedertjes' genoemd worden. Maar uit de oermoeder-beeldjes ontwikkelen zich later godinnen. Zij staan in dezelfde sacrale houdingen. Zij vertonen dezelfde symbooltaal. Er is een continuïteit.

Tot slot. Achter de patriarchale en bevallige Venus/Aphrodite gaat een oudere godin Aphrodite schuil die zowel in de onderwereld, midden- als bovenwereld thuis is. Het wordt in mijn beide boeken uiteengezet.⁴ De oorspronkelijke Aphrodite is meer dan een erotische godin van de liefde. De naam Venus is een 'verlatijnsing' van de Griekse naam Aphrodite. De naam Venus – als godin van de universele en transformerende liefde in hemel, aarde en onderwereld – vormt daarom een geschikte naam voor de Grote Moeder over hemel, aarde en onderwereld gaat.

Annine van der Meer, februari, 2019
©anninevandermeer

¹ Doris Wolf, *Das wunderbare Vermächtnis der Steinzeit und was daraus geworden ist*, Books on Demand, Norderstedt, 2018, 74.

² LOMA deel I h 6, 141, 146 n. 57.

³ LOMA, deel I h 8, 240 n. 61 en 62 met verw. naar de Indiase onderzoeker Devdutt Pattanaik.

⁴ VIGV deel I h 1; LOMA deel I h 1.